

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok

K. reklamációk és

előfizetési pénzek

küldendők

Székelyudvarhely, gn.

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakas.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,

székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.

Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Aratáskor.

Megzendült már közöttünk is az aratók vigdala! Az aratás Urának angyala meghozta ez izenetet: Indítsad sarlódat és arass, mert eljött a te órád, hogy arass; mert a földnek aratásra való gabonája megszáradt. Jel. 14. 15.

Oh, milyen örvendétes és megnyugtató égi izenet ez! Mennyien és mily régóta várták.

Istenem! minő örömmel sietnek ki a megsárgult buzafejekkel föléesített szántóföldekre, kik ősszel ott könnyhullatással vetének.

Istenem! mennyi aggodalomtól szabadul meg egyszerre a földmivelő nép kebele, mihelyt ama görbe szerszám megpendült kezeiben. Hónapokon át csak rettegés és emésztő gond foglalta le szívét. Rémlátásokra vezette a legkisebb fekete felhő is. Nem csoda! Az elmúlt esztendő súlyos megpróbáltatás elébe állítá. Gondoljunk vissza a télre, és korai tavaszra. Minden pénzkészletét a szokatlanul drága takarmányért adta. Gazdasági állatának száma ép e miatt, mennyire megapadt. Gongoljunk csak az élelmi szerek — gabona és hús-félék — fölcsigázott magas árára, minek nem örvendezhetett sem a városok, sem a faluk népe.

Bizony meglátogatott mindnyájunkat valami csapással az Ur haragjának és busulásának idején.

Föl is hangzott gyakran a kicsinyhitűek ajkán e keserű panasz: »Kicsoda mivelhetné, hogy valaha jót lássunk?!« Kicsoda? Hát a jó Isten, atyámfiai! Nem látjátok-e be örömmel e nyári időszakban, nem hirdethetitek-e szent meggyőződéssel: »csak egy szempillantásig tart az ő haragja de örökkévaló az ő jó akarata!«

Beszéltetek-e a földdel? Lehet-e az idén a tavaszi időjárásra nagy panasz? Korán és későn

való-eső áztatá meg rendesen barázdáit. Észrevétlen ráborult a puha zöld takaró hegyekre, völgyekre. Bámulatos gyorsasággal és erőteljesen felnőtt a fű s meghozta gazdag termését. Kicsirázott jókor, szárat hajtott, kövér kalászt növelt az elvetett buzamag és im nyujt egy esztendőre való »elégséges kenyeret« tápláltatásunkra. Valóban, mi gyarló emberek az Ur jóvoltát ki sem beszélhetjük, mikor »az ő irgalmasságával teljes ez a föld.«

Ah, most, hogy »a föld megadta gyümölcsét s megáldott az Isten, a mi Istenünk«, buzduljunk föl egy szívvel-lélekkel hálaadásra. Avagy élhetnének-e hálaadás nélkül? Hiszen a hála emberi érző szívünknek mindig legszebb, legértékesebb virága. Hiszen a mi hálaadásunkat Isten áldásaiért — viszont fizetés fejében — mindig jó kedvvel fogadja.

— Jöjjetek el, örvendezzünk az Urnak: vigadjunk a mi szabadtásunk kösziklájának! Menjünk eleibe hálaadással, énekeljünk néki dicséreteket! Zsolt 95. 1. 2.

Aratásnak idején gazdagok és szegények találkozzatok össze. Osztokodjatok a föld áldásából testvéries egyetértéssel és szeretettel.

Aratásnak idején, magyar véreink, értsünk egyet! Köszöntsük egymást békességgel. Legyünk rajta, közös ésszel, erővel és lelkesedéssel fordithassuk valódi hasznunkra és boldogulásunkra az édes anyaföld áldásait.

Aratásnak idején, keresztyén testvéreim, jusson eszünkbe gyakran: lesz még egy más aratásunk is.

Akkor újra elküldi az aratás Ura hozzánk angyalát »a mennyekben való templomból.« De ez már nem »a földnek megszáradt gabonáját«

arattatja le, hanem az éles sarlóval minket arat le és takarít »a mennyei gazda csürébe.«

Oh, teremjük meg addig a léleknek jó gyümölcsseit, hogy a megígért mennyei jutalom elvételére méltók lehessünk.

Mester János.

Isten országa.

IV. Isten országa polgárainak ismertető tulajdonságai.

9. Felolvasta Péchy Árpád lelkész, a brassói egyház vallásos estélyén.

Keresztyén testvéreim! Isten országának polgárát felettébb jellemzi azon szép tulajdonság is, a mely égi jámborsággal övedzi egész lényét: tud megbocsátani és bocsánatot kérni! És e lelki alázatosság nem is kerül nagy önmegtágadásba Isten gyermekének. Mert amikor mi egymásnak megbocsátunk, a vétkes ember bocsát meg a vétkes embernek; azonban ha Istenre nézünk, látjuk, hogy Ő, aki tökéletes szentség s így velünk csak jót tesz és mégis ingyen kegyelemből bocsátja meg nekünk nem hétszer, hanem hetvenhétszer a mi bűneinket. Tanuljunk azért az irgalom Atyjától irgalmasságot, hogy szívből tudjuk megbocsátani és szívből tudjuk megkérlelni azokat, akiket megbántottuk. A bűnbánat és a megbocsátás Isten országa polgárságának ismét két elengedhetetlen ismérve.

Üdvöztönk is megpéldázza ez igazságot »A gaz szolgálá«-ról — Máté 18 r. 23—35 v. — szóló hasonlatában. Ugyanis a király könyörgő szolgáljának elengedi a tízezer talentum adósságot, de a szolgálta azután az ő szolgatársával szemben, a ki neki 100 dénárral tartozik, könyörtelen marad és veti a börtönbe, míg meg nem fizet az utolsó dénárig. Midőn a király ezt meghallja, megharagszik felettébb és a könyörtelen szolgát vetteti a börtönbe, míg megfizeti minden adósságát. Ekképen fog cselekedni — mondja Jézus — az én mennyei Atyám is veletek, ha meg nem bocsátotok felebarátaitoknak szívetekből!

De, talán kérni valaki, hogy tulajdonképen ki is a mi felebarátunk? E kérdésre is tájékoztató felvilágosítást ad Jézus »Az irgalmas szamaritánus«-ról — Luk. 10 r. 30—37 v. — szóló példázatában. Ugyanis Jézus, az őt e tárgyban megkérdező farizeusokkal találta ki, hogy kicsoda a mi felebarátunk? A midőn pedig a mindnyájunk által jól ismert példázatot elmondja, végül így szól az írástudóhoz: menj és te is ekképen cselekedjél! Mintha mondaná, ne okoskodj te a felett, hogy ki a te felebarátod, hanem tégy úgy, mint az a szamaritánus, segíts azon, aki a te segedelmedre szorult és a kin segítettél, azonnal a te felebarátod lesz az!

Tehát láthatjuk az elmondottakból, hogy Isten országa polgárainak további ékessége kell, hogy legyen a tettekben és áldozatokban megbizonyosodott szeretet is. A keresztyéntől Jézus azt az isteni szeretetet kívánja, a mely különbsé-

TÁRCZA.

Beszélgetés a hitről*.)

— Irta: Vajda Ferencz. —

Isten hozott, édes papom! Ezen szavakkal fogadta Tornyai Dániel, előkező földbirtokos egyháza lelki pásztorát, midőn az betegségében őt meglátogatta. Már régóta várlak, hogy egy kicsit beszélgessek veled istenes dolgokról is, mert, tudod, az ember betegségében olyan szívesen fordul Istenhez, kit talán máskor meg is tagadott. Csak ilyenkor érzi és látja be, hogy sem tudomány, sem vagyon nem sokat ér, mert ezek nem segíthetnek rajtunk, ha Isten nem segít.

— Még megérem, felel a pap, tiszteletes Kánai Pál uram, hogy a betegség téged is Istenhez térített.

— En, édes papom, eddig sem voltam isten-tagadó, a mint legtöbb ember nem az, a ki nem járja rendesen a templomot. Csakhogy, szégyenlem is megvallani; nem sokat törődtem a hittel és a vallással, mert egyiket sem ismertem alaposan. A mit pedig nem ismerünk, nem értünk: az iránt nem is érdeklődünk. Aztán, a mi időnkben nem is fektettek valami nagy gondot arra, hogy

*Felolvasatott Székelykeresztúron, jul. 16-án, az udvarhelymegyei ref. theologusok estélyén.

ezekkel a dolgokkal alaposan megismerkedjünk. Elég volt annyi, ha tudtuk a *Miatyánkat*, a *Hiszkegyet* s a *tíz parancsolatot*. De, a mai világban, úgy érzem, hogy ennyi nem elég. Ennél többet szeretnék tudni a hitről. Kérlek, édes papom, beszélj nekem valamit.

— Szívesen beszélék. Csak nehogy úgy járjunk, mint a kik vakmerően a nyílt tengerre mennek fürödni, aztán a partoktól messze eltávozva, erejük kimerül, a száraz földet nem érhetik el és a tenger elnyeli őket. A hit világa is egy nagy tengerhez hasonlít, melynek mélysége és nagysága könnyen szétrombolhatja és elnyelheti lelkünknek ama gyöngye árbóczát, mely még most épen és sértetlenül áll. Legyen meg hát a te akaratod. Beszélék.

Nehéz kérdés, édes barátom, a hitről beszélni, mert a hit az emberi *léleknek legbensőbb világába* tartozik. Lelkünk benső rejtekébe, titkos világába pedig sem te, sem én, sem senki más, nem szívesen enged behatolni. A mi ott van: az érzelem, az öröm, a bánat, a szenvedés kizárólag a *miénk*. Azzal senki nem rendelkezik. Így vagyunk a hittel is. Ez is, kizárólag a mi sajátunk, a *mi hitünk*, melyet más nem adhat és el sem vehet. De, még elő sem irhatja meg sem parancsolhatja, hogy *ezt*, vagy *amazt kell hinnünk*. Mert, ha akarjuk, hisszük; ha nem akarjuk: nem hisszük. Senki ezért kérdőre nem vonhat.

get nem ismer. Ez a szeretet annyira kötelességünk nekünk egymás iránt, hogy e nélkül, mint Jézus mondja: semmikép sem lehetünk Isten gyermekei.

Keresztyén testvéreim, az igaz keresztyén embernek az is jelleméhez tartozik, hogy mindig magát tartja a legkisebbnek Isten országában, másokat pedig többre becsül és jobbnak tart önmagánál, ezért egyéniségének tulajdonságaiból hiányzik a farizeusi önteltség. E rut kórság előfordul művelteknél és műveletleneknél gyakran. Szülőöka pedig, hogy az ilyeneknek vallásossága, legfennebb csak szólamokból és külsőségekből áll, de nem szenteli meg összes gondolat köreiket. Így vallásosságuk csak leple hitetlenségüknek. Az élet pedig azt igazolja, hogy a vallástalanság mindig bűnhődéssel jár. Egyénileg pedig a műveletlen ember veszedelmes, ha vallástalan, a művelt ember pedig gyakran boldogtalan, ha nincs hite.

Valóban keresztyén testvéreim, nincs csufabb bélyeg az ember jellemén, mint a lelki alázatosság hiánya. E bűn az összeférhetetlenség és mérhetetlen gőg forrásából fakad és körtünete a szivtelenség és önteltség gyógyíthatatlan bajának.

Jézus e nagy lelki betegséget »Az első hely«-ről — Luk. 14 r. 8—11 v. — szóló példázatában ismerteti. Előadja példázatában, hogy vannak olyanok, kik a lakodalmi helyeken előre tola-
kodnak, úgy, hogy a házi gazda kénytelen megszólítani a tola-
kodót, hogy az érdemesebb vendégnek az őt megillető helyet adhassa. A tola-
kodónak

pedig pironkodva kell elcsereálni az első helyet az utolsóval. Öntelt tola-
kodó, ki nem ismeri az alázatosságot, bőven van napjainkban is. Ezek az első helyekért tülekednek, s mert sajnos legtöbbnek egyetlen talentuma a merészség: igen gyakran, a közjólét kárára, leszorítják az érdemesebbeket a munka térről, vagy legalább is keserítgetik azoknak életét. Ezért ügyeljünk, hogy ne azokat tart-
suk érdemeseknek, a kik dobball és kürtöléssel kinálják fel magukat, hanem tiszteljük meg az előljáró helyekkel, a közbizodalommal: a szelideket, alázatosokat, emberbecsülőket, akik munkálkodnak és nem nézik csak a maguk hasznát, hanem nézik embertársaik javát és előmenetelét mindenek felett.

Az embertársak iránt való alázatosságból következik, hogy Istennel szemben, kinek minden javainkat köszönhetjük; fokozott mértékben kell, hogy alázatosak legyünk. Mi, ha mindent megteszünk is, amit meg kell, hogy tegyünk, csak kötelességünket teljesítettük, felesleges érdemmel nem dicsekedhetünk. Az alázatosság törvényét »A szolgá«-ról — Luk. 17 r. 7—10 v. — szóló példázatában tárja elénk Üdvöztőnk. Megtanuljuk ebből, hogy néha az Ur a mi jóvoltunkért szigorú hozzánk. Midőn kevélyek vagyunk, megaláz; így érteti meg velünk, hogy: semmik vagyunk, szolgák vagyunk.

Midőn a jó Isten minket lelki alázatosságra tanít, megakarja menteni a mi lelkeinket az örök élet számára. Rávezet a megpróbáltatások által

— Akkor hát a hit és annak tárgya meg sem ismerhető, ha az annyira sajátja a léleknek — kérdi türelmetlenül Tornyai.

— Oh, igen. Mert a mint lelkünk más tehetségei külsőképpen nyilvánulnak: úgy nyilatkozik meg *külső-képen a hit is*. És ezen nyilvánulásából megismerhetjük a hitet is. De, mert a hány ember, annyiféle gondolat és érzelem: éppen olyan sokféle a hit is. De, a sokféleségben is van a különböző hitformáknak egy közös találkozó pontjuk és ez: *a hit tárgya*. Mindenik *Istennel és az embernek Istenhez való viszonyával foglalkozik*. Ebben találkoznak a különböző hitvallások. Mellőzve a *pogány* és a *zsidó nép hitét*: engedj meg, hogy ez alkalommal *csupán a keresztyén hitről szöjjak*, melyben születünk, élünk és egykor meg is fogunk halni.

— Hallgatom, csak beszélj.

* * *

Sűrű, sötét éjszaka borult Izrael földjére. Néma csend erdön, mezőn. Pihen, alszik minden jámbor lélek. Álmodik a csillagos égről, hol a Juda csillaga olyan szépen ragyog... Csupán egy elhagyott, kis istállóban, a barmok között, van ébren egy család. A férfi egy szegény ácsmester; a nő az Istennek *szolgáló leánya*. Nehéz éjszakájuk van. Messze földről érkeztek. Fáradtak mind a ketten. De, a fáradságnál még nagyobb az édes anya fájdalma, mert érzi az Ur átkát: *Fájdalommal szüljed a te magzatodat!*

S míg a fájdalom; min kétélű tőr, hasogatja testét: lón a bethlehem-i mező kön, a csendes pásztor kunyhók felett, nagy fényesség. És egy angyal szóla a megrémült pásztorokhoz: *Ne féljete, mert ime, hirdetek nektek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz; mert született nektek ma Megtartó, ki az Ur Krisztus a Dávid városában.* (Luk. II. 10. 11.)

Juda csillaga, mely a gyermek születését jelezte, még szebben ragyogott az égen... Aztán testben és lélekben nőit, nőtt a gyermek, miglen elég erős vala. Férfi lett. És, mert Istentől küldték és Isten Fiának hivatik vala (Luk. I. 35): kezdte beszélni annak nevében, a ki elbocsátotta, illetéknéppen:

Én azért jöttem erre a világra, hogy megtanítsalak titeket arra, hogy az a hatalmas Ur, kitől úgy féltetek; kit »erős«-nek, »boszuálló«-nak neveztek és e félelemben érette még gyermekeiteket is feláldoztátok: nem más, mint *a ti mennyei, édes Atyátok*. Szerelmes Atya, a ki titeket úgy szeret, mint tulajdon édes apátok. Szeret, még akkor is, ha roszak vagytok; keblére ölel, ha tőle elfordultak. Felemel, ha elestek. Megbocsát, ha őt káromoltátok és neki szót nem fogadtok. Nem tesz különbséget köztetek, mert ti mindannyian az ő gyermekei vagytok. Így tehát, ti se irigykedjetek egymásra; ne veszekedjete; se perlekedjete, hanem mint jó testvérek, rontsátok le inkább ama válaszfalakat, melyeket a vagyon; a születés, a rang emelt közéték.

igazi rendeltetésünk tudatára, hogy tudjuk az elmuló földi javakat okossággal az örök élet céljaira felhasználni. — Luk. 16 r. 1—9 v. — Óh, vajha, keresztyének megértenők a mi időnket és azokban gyakorolnók magunkat, a melyek a mi üdvösségünkre vannak: a hitben, a szeretetben és a jó cselekedetekben!

A lelki kincseket, keresztyén testvércim, nemcsak meg kell hogy szerezzük, hanem azokat értékesíteniünk is kell; csak így lehetünk Isten országának apostolaivá. Jézus ez igazságot is igen megkapó formában tárja elénk a — Luk. ev. 19 r. 12—27 v.-ben közölt példázatában. Ugyanis egy előkelő származású ember, mielőtt hosszú utra kelne, előhivatja szolgálait és kiosztja közöttük pénzét, mondván: »Kereskedjete, míg megjövök!« A hű szolgák megkétszerezték, mire a gazda hazatért a reájuk bizott pénzt és jutalmat vettek hűségük mértéke szerint. Előáll a hűtelen szolga is és mentegetőzik, hogy ő nem mert kereskedni, félve ha netalán a reá bizott pénzt elvesztené, szigoru gazdája megbüntetné. Azért — mint mondá — a pénzt elrejtette és most ugyan nyereség nélkül, de hiánytalanul szolgáltatja vissza. A rest szolgának az ur ekként felelt: Ha tudtad, hogy szigoru vagyok, annál hűségesebben kellett volna, hogy sáfárkodjál. Ha pedig féltél, hogy a pénzt elveszted, miért nem adtad azt át a kereskedőnek, annál nem veszett volna el és én most kamatostól vissza vehetném? Nincsen — mondá — semmi mentséged! És elveszi tőle az egy talentumot is és adja a többi szolgának.

(Folyt. köv.)

Ez a szerelmes Atya mindama sok jóért, mit nektek ad a föld termésében, a napsugárban, jóságában, szeretetében: töletek nem kíván mást, minthogy *ti is őt szeressétek.*

Aztán ő maga a tanító mester, a nagypróféta, kihez hasonló Judeában nem támada, megmutatta mindenkben, hogy miképpen kell szeretni a mennyei Atyát, felebarátainkat; s miképpen kell engedelmelkedni az ő parancsolatainak mind halálig. Ah, Dániel barátom, ő még többet is tett ennél: *meghalt érletünk, a mi bűneink bocsánatáért!*

— No, látod, a mit Jézus szólott, tanított, cselekedett: az nem más, *mint a liszta, valódi keresztyén hitnek a megnyilatkozása.* Ez a hit — mint láthatod — *bizodalom és ragaszkodás az Atyához; megnyugovás az ő akaratán; türelem és szeretet embertársaink iránt; életelv, melyből származnak az életnek minden cselekedetei. Forrása, honnan felbuzog, meleg ágya, hol táplálkozik: az emberi szív.*

— Jól van, jól, édes papom, megértettem, hogy az igazi keresztyén hit a szív, a lélek belső világába tartozik. És, hogy ez a hit *személyes élő hit*, melyet senki más ránk nem erőszakolhat, s tőlünk el sem vehet, ha a mi lelkünkben lángra lobbant: de hát akkor *mire valók a könyvekben megírott hitcikkek, s az iskolákban miért tömítetek ezekkel a gyermekeket?*

Nyáron.

Künn a határon van az élet,
A mező nyüzsgő hangyaboly;
Millióknak a homlokáról
A munka verejtéke foly!
Szép aranyárgává érlelte
A buzaszált a barázda...
Oh, mennyi aggdó reménység
Van ott most valóra válva!
Kik vetének könnyhullatással
Örömmel kötik a kévét,
Hál'adással néznek az égre,
Hogy im' az áldást megérték.
Bár künn az izzó nap hevében
Verejtékük a porba hull,
Panasz szó ezért el nem röpren
A hű munkásnak ajkírul.
Istenem, ki az anyaföldet
Áldásoddal kcoronázod,
Oh tartsd meg a te oltalmadban
Ezt a dolgozó világot!
Tartsd meg karjaikban az erőt,
Kiknek nem adtál egyebet
Ebből a Te nagy világodból
Csak két, dolgozni kész kezet.
Hogy panaszra oka ne legyen
A Te népedből senkinek,
Hogy az ő sok nehéz munkája
Neki mily mostohán fizet.
Érezze mindenik szívében,
Hogy ő is a Te gyermekeid,
Hogy őt is karjaidba tartod
És elveszni nem engeded.

G. Diószeghy Mór.

— Kérdésed egészen jogosult. Iskolai vallás oktatásunk nem mindenben felel meg a követelményeknek. Magam sem helyeslem, hogy a növendékeknek csupán száraz bibliai történeteket, vagy üres hitcikkeket tanítsunk, s a mi fő: *a vallásos-erkölcsi érzelem egészen háttérbe szoruljon.* Ugy gondolom, hogy a fősúlyt inkább a *vallásos, egyházas nevelésre* kellene fordítanunk, s akkor érné el igazi célját a vallásitanítás. Annyival inkább, mert azok a hittani könyvek sem az én, sem a te hitvallásodat nem foglalják magukban: Azok csupán annak az embernek hitvallását tartalmazzák, a ki megírta. Mert minden ember maga irhatja meg csupán, hogy *mi az ő hitvallása.* S ha mégis találkoznunk hitrendszerekkel, s a hitnek — mint egyéni lélek nyilvánulásnak — tudományos feldolgozásával, s hogy erre az iskolában is tanítjuk a gyermekeket: az csupán azért van, hogy azokból az egyes felekezetek tagjai, a maguk álláspontja felől, tájékozást nyerjenek. De, ezek csupán *segítő eszközök*, hogy lelkünkben kifejlődjék a tiszta keresztyén hittudat. A mikor aztán kialakult a mi hittudatunk: azokat a könyveket bátran félretehetjük; éppen, mint az álványokat lebontják és félreteszik, mikor a ház elkészült.

(Folyt. köv.)

Isten igéje.

— Pál apostol reformátor. —

Filippib 3. 14.

»Egy dolog vagyon pedig, azokat, amelyek hátam megett vagynak elfelejtvén, azokra pedig igyekeztvén, amelyek elől vagynak, a cél felé futok az Istennek a Krisztus Jézusban való mennyei hivatala jutalmának elvételére.« Igy prédikál

Buzdító példa ez, hogy mi is szakítsuk el azokat a finom hálókat, amelyek el akarnak minket választani a legfőbb jótól, az isteni igazságtól. Mit ér, ha az ember az egész világot is megnyeri, de kárt szenved az ő lelke?

Pál apostol is mindent elhagyott, ami veszélyeztette lelkének nyugalmát. Mikor még Saulus volt, akkor lelke meg volt fogva a farúzeusi tudományok vasbilincse közt. De mikor az a mennyei fény érte damaskusi utjában, akkor szét-

HUSZ JÁNOS

Pál apostol. Ki ne ismerné fel benne a reformátori szellemet, amely előre törekszik, amely át akarja alakítani az ember szívét és lelkét?

Látjuk benne a protestáns szabadságot, a melylyel szabadulni igyekszik azoktól az emberi hagyományoktól, amelyek a háta megett vannak s amelyek őt eddig lekötötték, hogy annál nagyobb erővel futhasson a cél felé, a Krisztus Jézusban való mennyei hivatalának érdekében. szakította azt a régi hálót, a vérbeli rokonságnak

hálót, a nép kegyének, világi dicsőségnek, magas hivatalának hálói, — ezeket mind ott hagyta, csak Jézus Krisztusért harcolhasson és szenvedhessen. Felvette a dicsőség helyett a gyalázatot, a szeretet helyett a gyűlöletet, a nyugalom helyett a harcot, csak hogy elnyerhesse a Krisztusban való jutalmat.

Ugyanezt tette Luther és Kálvin is, amelyet csak hitüknek s meggyőződésüknek feláldozása által kaphattak volna meg. Rosszul esik nekünk

is, ha az igazság kimondása által egyenetlenséget támasztunk, de azért nem hagyhatjuk el az igazságot egy lépésnyire se. Mert akármilyen becses a békeség, még becsesebb kincs az igazság.

A protestáns, a református hit egyenetlenkedést támasztott a keresztyénségbe, — mondják ellenségeink is. Igaz, széttepte az emberi hagyományokat, de helyébe visszaállította Isten igaz igéjét. Még ma is ha arany hegyeket ígérnének Rómából, ha pénzt, dicsőséget, fényt és pompát mutatnának nekünk azért, hogy cserébe adjuk oda szabadságunkat s hajoljunk meg Róma előtt, — hogy adjuk oda bibliánkat a végett, hogy Rómából magyarázzák azt nekünk, — valóban nem tudnók megtenni, mert a protestáns szabadság dágabb minden földi kincsnél.

Ez a szabadság nem államellenes, mint a hogy azt régi ellenségeink szemünkre vetették. Mert a valódi protestáns szabadság meghajol Isten igéje előtt, sőt a társadalmi rendet nagy engedelmességgel igyekszik fenntartani. Nem istentelen szabadság ez, mint a hogy ellenségeink ránk fogják, hanem szabadság a büntől. A mi mesterünk szava igazolja ezt. Jézus mondá: Bizony mondom néktek, valaki хүnt cselekszik, szolgálja a bűnnek. Azért ha a Fiu' megszabadít titeket, bizonytal szabadosk lesztek... (János 8, 34, 36.)

A hit által nyerjük el az üdvösséget s nem a külső cselekedetek által. Pál apostol hangoztatta ezt az igazságot is. A hit üdvözít, az a hit, amely a bibliában van letéve, amely a szegény meg-szorodott lelkiismeretet megvigasztalja, amelyet nem könnyíthet meg a gyóntatás s a templomi fénynek czeremoniája. Az a hit, amely zsoltárainkban oly kedvesen hangzik, majd mint a pac-sirta élénk zenéje, majd mint a fülemile lágy, benső éneke, majd mint a trombiták harsanása hangzik bágyadt, széttört sziveinkben s a bűnbocsánat, balzsamával érinti fáradt lelkünket.

De azért ne higyük azt, hogy a mi reformátoraink a hit bensősége mellett szegények voltak jó tettekben. Gyümölcs nélkül maradt talán a fa? Oh nem, Háromszázötven év óta mióta a református hit virágzik, milyen sok nemes tettet mutathat fel a keresztyénség. Mennyi emberbaráti intézmény alakult ez idő óta! A szeretet, a felebaráti szeretet mily sok jótékonyági működésben nyilatkozott meg.

»Amelyek elől vagynak« azokra igyekszik Pál apostol. A haladás reformátori munkáját vette fel az apostol is. A valódi haladásnak az a szel-leme, hogy ne elégedjünk meg önmagunkkal, hanem folyton előre törekedjünk. Az, aki rest és tétlen nyugalmasságot szereti s nem akar többet tanulni, azt hívén, hogy már eleget tud, az nem jó református. A mi népünk milyen egyszerűen fejezi ezt ki, a mikor azt mondja: Jó pap holtig tanul. — Nemcsak a papnak, hanem minden keresztyének holtig kell tanulnia, kell vizsgálnia saját lelkét. Ha valahol hiány mutatkozik, azt helyre kell pótolni. Csakigyerhetjük el a nemes czélt, amelyért mindnyájan futunk Pál apostollal együtt. Így vehetjük el majd az örök élet koronáját az Úr Jézus Krisztus által.

Király Béla.

Hazai krónika

— 1905. július 20. —

A kormány intő szózata. A Fejérváry kormány intő szózatot bocsátott ki a törvényhatóságokhoz. Elmondja, hogy azért vállalkozott a kormányzásra, mert Európa közepén egy, művelt nagy állam pillanatig se lehet rendszeres kormány és kormányzat nélkül. Magát törvényesnek és alkotmányosnak tekinti. »Feladata abból áll, hogy a képviselőház többségét a kormány átvételére bírja s ekként az ország kormányzatát hasonlóan alkotmányos és törvényes, de egyuttal a többségi elvnek megfelelő kormány vezesse. A mostani kormány semmi más politikai dologra nem vállalkozott s nem is vállalkozik, Szerencsésnek érzi magát, ha azon a napon, melyen a feladata teljesült, haladóktalanul elhagyhatja állását és súlyos felelősségétől szabadulhat. Törekszik a társadalmi rend és közzbiztonság fentartására is. Fájlalja, hogy a vármegeyek az önként befizetett adókat és az önkén jeletküző njonczokat sem akarják átszolgáltatni az államnak. Végül pedig azt mondja, hogy megsemmisíti az olyan megyei határozatokat, melyek a fenálló törvényeket sértik és a rend bonlására vezetnek.

Az egyesült ellenzék vezérő bizottsága is ülést tartott a mult héten, melyen elhatározták, hogy egy iratban fogják tájékoztatni a nemzetet az egységes ellentállásról. Ezen iratban felvilágosítják a nemzetet az igazi helyzet felől és megmagyarázzák mi a törvényes állapot, melytől eltérni nem szabad.

Világkrónika.

Japán-orosz háboru. A japán győzelem egy-gyel szaporodott. Japánország közvetlen szomszéd-ságában van egy nagy sziget. Neve: Szakhalin sziget. Ezen sziget addig muszka kézben volt és a mult hetekben elfoglalták a japánok.

A béke. Mindkét ország elküldötte már Amerikába a maga megbizottját, hogy a béke érdekében tanácskozzanak. Hir szerint, a japánok a következő feltételeket szabták: Sakhalin sziget átengedése, a vladivosztoki erősségek lerombolása s Mandzsuriának visszacsatolása Chinához a liatungi félsziget kivételével, amelynek Japán tulajdonában kell maradnia. Továbbá elismerése Japán protektorátusának Korea fölött, a karbin — port arturi vasutnak japán kezelése és végül hadikárpótlás gyanánt Oroszországtól Japánnak fizendő 3 milliárd frank. Hogy az oroszok mit szólnak ehez: az később válik meg.

Péter királyt megfosztják a tróntól. Ujában napvilágra jutott Péter szerb királynak egy pár levele, melyet a királygyilkos tisztekkel váltott. Megtudták azt is, hogy az ország számára rendelt ágyuk után egy pár millió frankot kapott. E miatt egy párt alakult, mely megakarja a tróntól fosztani. Sokan azon gondolkoznak, hogy köztársaságot létsitենek.

Egyházi élet.

Dr. Bartók György, erdélyi püspök hat heti pihenésre a Tusnádi fürdőre utazott. A nagy idegfeszítő munka után, melyet püspökünk végez, bizonyára jót fog tenni Tusnád balzsamos levegője, úgy hogy a pihenés után ismét megfeszített erővel veheti kezébe kerületünk kormány palczáját.

A kegyelet ünnepe. A marosvásárhelyi ref. kollegium VI. osztályának növendékei, az iskolai év végén, tanáraik vezetése mellett, kirándultak M.-péterlakára és Körösi Zoltán elhalt osztályos társuk emlékére gyászünnepeket tartottak. A ünnepele a következő sorrendben folyt le: 1. A tanulók és a tanárok a ref. templomba mentek, hol Tróznér Lajos ev. ref. koll. tanár végezte az istentiszteletet. 2. Kivonulás a sírhoz. 3. A sírnál az elhunyt osztálytársai elénekelték a XC. Zsolt. 1. versét »Tebenned bízunk...« 4. Váradly Albert VI. g. o. tanuló a következő emlékbeszédet mondotta:

»Gyászoló gyülekezet, kedves barátaim!

A gyászoló család körében nem sokkal ez előtt a gyöngéd szeretet, a csöndes meglegedés és a sokra biztató reménység lakozott: ma pedig már sötét gyász, mert az a ki egy boldog kis családnak gyönyöre és büszkesége volt, nincs többé!

És mi, akiknek azért kellett volna idejönni, hogy a megtört szívű szülőknél és a bánatos rokonoknak vigasztalást hozzunk, nem találunk vigasztaló szavakat, mert a mi szívünkbe is mélyen belemarkolt az a fájdalmas tudat, hogy Magyarpéterlaki Körösi Zoltán, midnyájunknak a szó igaz értelmében őszinte barátja, ki szerény és munkás élete által, mint követendő példa állott előttünk: nincs többé!

Fáj ez a gyász a szerető szülők, tanárok és barátoknak, midőn egy igazán szépnek és reményteljesnek ígérkező élet kora elmúlását siratjuk. De enyhítse fájdalmunkat az a tudat, hogy szeretett barátunkat nem vesztettük el végképpen, ő él most is, mert azok a kincsek, melyeket ő gyűjtött; a munkásság, a szorgalom, a szülői, tetvéri rokoni és baráti szeretet, oly kincsek, melyek el nem veszhetnek; tehát ő él most is, él ama boldogabb hazában, melynek majd egyszer mi is polgárai leszünk, a hol majd újra vizsgálhatjuk őt. A Gondviselő adjon e hitben, e tudatban vigaszt mind a szülők, mind az előjárók, mind a rokonok és barátok fájó szíveinek!...

Most pedig szeretett barátunk! sírodra helyezem a marosvásárhelyi ref. kollegium VI. g. osztályának megbízásából baráti szeretetének köszönését; s mely megilletődéssel bucsuzik tőled szerető osztálytársaidnak e gyászoló testületé, a melynek te egyik disze valál. S most gyászoló családdal együtt veszünk végbucsut tőled új lakásod küszöbén... Tiéd a béke, a nyugalom; miénk a küzdés és a fájdalom... Bucsuzunk hát tőled. De gyászunk mellett magunkkal viszsük az Istenbe vetett hitet és az Ő akaratán való megnyugvást!... Isten veled!« 5. Ezután beszé-

det tartott Dr. Dékány Kálmán oszt. vezető tanár. 6. A XC. Zsoltár 2. versét énekelte a közönség. — A sírnál fénykép felvételek is voltak. *Tudósító.*

Az udvarhelymegyei ref. theologusok estélye.

Nagytisztelendő Szerkesztő Ur! Nagytisztelendő Uram szívés felkérése folytán, az udvarhelymegyei ref. papjelöltek által, a kolozsvári ev. ref. theologusok Segélypénztára javára, folyó hó 16-án, Székelykereszturn rendezett multság lefolyásáról a következőkben van szerencsém beszámolni:

Mikor mi, az ifju Timótheusok, ennek a multságának rendezését elhatároztuk, nem az a közönséges cél lebegett előttünk, mely csak a külsőségekre gondol, hanem az a hő óhajtat vezet, hogy *Segélyegyletünk alaplökéjéhez*, ennek a munkában levő hatalmas épületnek felépítéséhez, legalább egy pár fillérrel, mi is hozzájárulhassunk. Voltak közöttünk kishitűek, a kik felekezeti okokból aggódtek a sikerben és nem riadtak vissza még attól a gondolattól sem, hogy jó lenne az egész dolgot levenni napirendről.

A valóság igen fényesen megczáfolta reménytelen várakozásukat. Az estély igen szépen sikerült, a mi első sorban a vallásos buzgósága védnöknek: *Gyárfás Endrénének, Lukácsffy Istvánnak, Somogyi Albertnének és Somogyi Istvánnak* és a közreműködő személyeknek tulajdonítható!

De hadd beszéljenek a tények!

Gondolom nem tévedek, ha azt állítom, hogy Székelykeresztur is ritkán lát olyan szép közönséget, mint a milyen erre a multságára összegyűlt. Ott voltak a vidék előkelőségei; voltak papok, tanítók és másféle állásba helyezettek — igen nagy számmal. A megszorult rendezőség még a legnagyobb fáradtsággal sem tudott mindenkinek helyet eszközölni; csak a hölgyek zsufoolásig töltötték a termet. Ám, azért mégis megfértünk valahogy és mikor a zenekar eljátszta a nyitányt: elnémult az egész közönség, hogy kettőzött figyelemmel hallgassa *Vajda Ferencz* székelyudvarhelyi ref. papnak »Beszélgetés a hitről« cz. magas színvonalu, igazán paphoz illő felolvasását. (Lapunk mai tárczájában olvasható.) Köszönettel kell adóznom a Nagytisztelendő Urnak azért a szívességeért, hogy nem csak egy élvezetes felolvasással lepett meg, hanem tanulmányainkat is gyarapította.

Ezután *Valter Ferencz* fuvola- és piccolószólója ragadta magával a közönséget, kinek művészi játékát az egybegyűlt lelkes tapsal honorálták és meg is ujráták. *Legyel József* szavalata (Kiss József: Roboz Ágnes) nem csak kifogástalan volt, hanem annyi közvetlenséggel, öntudatossággal és olyan kidolgozással és megfontoltsággal adta elé a költeményt, hogy szinte látszott az a törekvése, hogy Ő nem egy közönségnek szaval, hajhászva a hatást, hanem a költemény tárgyát akarja megjeleníteni. Utána

Baczó Lajos ev. ref. pap czimbalom-szólója gyönyörködtette a hallgatóságot. Ez a nagy zenéért Tiszteletes úr olyan szép játékokat produkált, hogy még a speciálta czimbalmosnak is becsületére vált volna. *Mántó Annuska* k. a. Szépfaludy Ö. Ferencz »Menyasszony« cz. monologját adta elő igen értelmesen, ügyesen és igen nagy hatással. Egyedüli nőszereplő, volt de annál több dicséret és annál hálásabb köszönet illeti. A műsort *Macskássy* László tanító hegedű-szólója fejezte be. Méltó befejezése a szép előzményeknek, mert kezdő, fiatalember létére igen mély érzéssel és szép gyákorlattal játszott. Műsor után tánc következett és csak a reggeli órákban oszlott szét a közönség. Az estély alkalmával felülfizettek a következők: Bodor István 1 kor., Özv. Duka Jánosné 80 fil., Dr. Elekes Dénes 80 fil., Fazakas Dénes 60 fil., Dr. Fodor Boldizsár 3 kor. 80 fil., Gyárfás Endréné 50 kor., Gyárfás Pál 80 fil., Kovács István 80 fil., Lajos János 1 kor. 80 fil., Dr. Lukácsffy Istvánné 50 kor., Lukácsfi János 1 kor. 80 fil., Mántó György 3 kor., Mester János 60 fil., Nagy Elek 2 kor., Péter Lajos 1 kor., Raffay Domokos 1 kor. 60 fill. Somai Elek 80 fil., Somogyi Albertné 50 kor., Somogyi István 10 kor., Szabó Kálmán 30 fil., Szoboszlai N. 1 kor., Ugron Zoltán 1 kor. 40 fil., Vajda Ferencz 3 kor. 80 fil. Összesen 187 kor. 70 fil. Összes bevétel 337 kor. Összes kiadás 140 kor. 20 fil. Tiszta jövedelem 196 kor. 80 fil.

Mikor a nemes szívű felülfizetőknek a rendezőség leghálásabb köszönetét tolmácsolom, egyzersmint köszönetet mondok mindazoknak, kik a mi szerény multságunkon a védnöknői tisztet és a közreműködésre való felkérést elfogadni kegyesek voltak.

Kelt, Szent-Erzsébet, 1905. jul. 18.

Kertész Lajos,
ref. theologus.

Mai képünkhöz.

Olvasóink mai képünkön *Husz* Jánost a nagy cseh reformátort láthatják. Husz Jánost nevét az első reformátorok között szokták emlegetni, mert Luthert és Zwinglit megelőzőleg már kikelt a bucsújárások ellen és követelte az egyház reformációját. Husz János 1369 ben született, Csehország Husinetz nevű falujában. Bölcsészeti és theologiai tanulmányainak elvégzése után, tanár lett a prágai egyetemen, s egyzersmint prédikátora lett az ottani Bethlen kápolnának. Szabad szellemű, evangéliumi irányu beszédeivel csakhamar magára vonta tanártársainak, a nemeseknek sőt az érseknek is a figyelmét. Itt kezdődött az ő roformatori működése. A pápa mindjárt kiátkozta az egyházból és tanai visszavonására kényszerítette. De, Husz hajthatatlan maradt. Prágából azonban távoznia kellett sőt a Bethlen kápolnát is lerombolták. Száműzetésben a pártját fogó nemeseknél vonta meg magát, egészen haláláig, melyről a következő alkalommal emlékezünk meg.

Vegyes hírek.

Hit hűség. Davenportban, az amerikai egyesült államnak egyik városában él egy derék aszszony, a ki sok gyenge hitűnek példányképül szolgálhat. Egy gazdag ember 30 ezer dollárnyi vagyont hagyott rá, de azzal a kikötéssel, hogy róm. katholikussá legyen. De a nő a pénzt visszautasította, mert protestáns hitét semmi árért nem hajlandó elhagyni. Jó feljegyezni az ilyen hűséget mindenek tanúságára.

A tisztviselőkért. Gróf *Zichy* Jenő egy millió koronát ajánlott fel azon esetre, ha a kormány a hazafias tisztviselőket állásuktól megfosztaná. Báró *Wesselényi* Miklós Szilágymegye tisztviselői részére, hasonló czélból, 120 ezer koronát ajánlott fel. *Uray* Imré Ungmgyében 10 ezer koronát ígért a tisztviselők részére.

Gombamérgezés. Lócsey József nagylétai gazda feleségével és öt gyermekével súlyosan megbetegedett. A kör orvos gombamérgezést állapított meg. Lócseyné és a legnagyobbik gyermek estére nagy kínok között meghalt. Lócsey és a többi gyermekek állapota reménytelen. Jó lesz vigyázni a mérges gombákra!

Két akasztás. Rostás János és Lakatos Máté sátoros cigányokat rablógyilkosság miatt kötél általi halálra ítélte a nagyváradi kir. törvényszék. Miután kegyelmi kérvényüket legfelsőbb helyen elutasították, nemsokára mindkettőt felakasszák.

Uj márványbánya erdélyben. Páratlan gazdagságu márványbányát fedeztek fel a napokban Fogarasmegye Árpás nevű községében. Az új bánya óriási darab értékes karrara statuaira és bianco pain márványokat rejt magában. Van azonban benne még fehér márványréteg is, mely annyira tökéletes ugy szépsége, mint tartalomra nézve, hogy csak a régi egyiptoni márványokkal hasonlítható össze. A bánya helye legelsőbbben Teleki Sándor grófé volt, majd az állam tulajdonába ment át, kitől a nagyszebeni Pauly és Társa bányacég vette meg, amely pedig nem más, mint egy bukaresti román tőkepenzesek társasága.

A szerkesztő postája.

K. B. H-Bodon. Kaptam a legutóbb küldött dolgozatot, a mint mai számunkban lenyomatva már olvasható is. Nagyon sajnálom, hogy kérsédnek nem tudtam eleget tenni. De, láttad ugy-e az eredményt? A közöny és a részvétlenség nem engedi, hogy a valóban nemes munka honoráltassék. Igazán, magam is restellem, hogy kitartó, derék munkatársainknak még a kész kiadásait sem tudjuk megtéríteni. Ismerve a helyzetet, azt hiszem, hogy te is a Diószeghy kollegánk álláspontjára helyezkedel, a ki azt mondá, hogy egyik koldus nem foszthatja ki a másikat. Bizony, koldusok vagyunk. Hanem, azért nagyon kérlek, téged is és a többi munkás koldusokat is, hogy még ebben az esztendőben: »Fiaim, csak énekeljetek... «! Aztán majd adjuk át másnak a koldus tarisznyát, hogy ha ügyünk csakugyan közügy, kéregessen bele más is. Hátha több szerencséével jár, s a tarisznya megtelik és megadhatja a munkásnak méltó bérét.

V. A. M-Vásárhely. Buzgóságát, nemes törekvését már többször méltányoltuk. Ha Istentől tehetséget érez magában, csak írjon A mit jónak lát, küldje be hozzánk. Minél többet. De, az ne hangolja le, ha mi csak azokat közöljük, a mit mi látunk jónak. Kezdő emberekkel ez így szokott lenni.